

МАР. ИСТОРИЯ
№ 5448
1940 г.

Проломъ

ДВУОЕДМИЧНИКЪ ЗА НАПРЕДЪКА НА БЪЛГАРЦИНАТА

Година I.

София, 20 ноември 1938 год.

Брой 1.

ПЪТЪТЪ НА БЪЛГАРИЯ

Отъ деня, когато заглъхна последниятъ боенъ гръмъ на голъмата война, минаватъ вече двадесетъ години.

И други народи като българския бѣха победени и поеха тежкия пътъ на националното възстановяване.

И други народи бѣха повалени и поставени предъ основнитѣ въпроси на своето съществуване.

Но всички тѣ намѣриха — единъ по-рано, другъ по-късно — сили и начини да тръгнатъ отново къмъ националенъ възходъ, да разрешатъ не само тежеститѣ налъ съществуванетоъ имъ като нация въпроси, но и да изпреварятъ далечъ своитѣ вчерашни победители и разирятъ за своитѣ граждани хоризонтитѣ на новъ подемъ и ново творчество.

Само ние, българитѣ, още не сме устремили силитѣ и срѣдствата си къмъ новитѣ национални задачи, не сме мобилизирали духа и мисцитѣ си въ служба на голъмата ни историческа цель.

Ние продължаваме да стоимъ предъ основния въпросъ, предъ въпроса на въпроситѣ — политическото ни устройство — съ скръстени рѣце и очакваме на случайността. Сигурно, за да се сбъднатъ още веднажъ дукитѣ на голъмия българинъ Пенчо Славейковъ: „Ние живѣемъ всрѣдъ изненади за изненади!“

Съ какво заслужихме тази отчайваща сѣдба и на какво се дължи тази национална негодность?

Предъ тѣзи истини повече не можемъ да загваряме очитѣ си и да оставаме длъжни на въпроса, който самата сѣдба ни поставя: ще създаваме ли ние, българитѣ, своята история, както повеляватъ заветитѣ на священото минало, или ще оставимъ други да ни я поднасятъ по тѣхненъ вкусъ и съгласно тѣхнитѣ интереси? Хиляди пкти — не!

България трѣбва да върви напредъ къмъ постигане своитѣ задачи като нация, ако ще

би това да струва спокойствието и удоволствието, живота и имота на хилядитѣ подползватели, наемали подъ редъ за използуване страната ни.

България ще върви неспирно напредъ, колкото и това да не се ярави на вътрешни и външни, близки и далечни зложелатели.

Българщината ще напредва, а и да трѣбва да залѣе съ нова мъченическа кръвъ и поспие съ нови жертви пътя си въ историята.

Но пътятъ на България не може да бжде този на разлагащата единството и похабяваща срѣдствата ни демокрация. По него ние вървѣхме десетки години и знаеетъ до къде ни изведе. Той е пътъ назадъ, а не напредъ.

Пътятъ на България не е пътъ на разпаясанъ социаленъ и политически индивидуализъмъ, който се поддава на всѣкаква духовна и материална корупция и води до единъ срещу всички, всички срещу единъ.

Пътятъ на България не може да бжде пътъ на нѣкакъвъ безотговоренъ либерализъмъ, който е обърналъ страната ни на полѣ за грабежъ отъ всѣкакви небългарски и чуждестранни елементи.

Пътятъ на България е пътъ на Левски, който бѣ водачъ на българската национална революция, а не неинъ парламентаренъ слуга!

Пътятъ на България е пътъ на национална дисциплина, духовно единство, пълна жертвоготовность предъ интереситѣ на нацията!

Пътятъ на България е единъ: всестранниятъ напредъкъ на Българщината, която нѣма нужда да се извинява, че е настъпила нѣного, нѣма защо да прави концесии и отстъпки отъ священитѣ си права и която признава единъ единственъ законъ: благоденствието на България!

Пътятъ на България е пътъ на националната организация, която познава и признава само една дума, една усмивка, единъ начинъ и едно знаме:

— Борба до пълна победа!

Д-р. Ив. Стоянов, София

Марксизъм, панславизъм, народен фронт и България

Ето вече деветдесет години изтичат, откакто марксизмът възникна и влияе на човешката култура. Създаден от израилтянина Карл Маркс и понесен и разнесен от негови съвременници, той разраства като духовна епидемия надъ цивилизования свят.

Маркс положи въ основитѣ, както на „учението“ си, така и на своитѣ „пророчествувания“, редица предпоставки. Хората се раждат равни, но условията ги правят различни; животътъ нѣмалъ духовно начало и свѣтътъ билъ нѣщо като бездушна машина; човѣчеството не се състояло отъ раси и нации, а само отъ две класи, които воювали; съществуващиятъ материаленъ строежъ трѣбва да се разруши, за да се изгради новъ „пролетарски“ строежъ. Съ цѣла система отъ стопански и политически надстройки, объркани въ далайламска сложностъ, той изгради „обетованъ“ замъкъ, който се оказа впоследствие тюрьма за милиони умове. И, както казва Шпанъ, „неоснователенъ въ предпоставкитѣ си, ослѣпително логиченъ въ по нататъшното мислене, невѣренъ въ заключителното разсѣждане, съ орловъ погледъ за рушителското и слѣлъ за истински строителското“, той увлѣче утописти, наивници и страдалци и завоюва посмѣнно и временно властѣта въ всички европейски страни. Англия, Германия, бивша Австрия, Франция, Унгария, Испания и др. бидоха управлявани отъ марксисти презъ последнитѣ 20 години. Резултатитѣ сж всѣкиму известни; материална и духовна разруха, развратъ, безпътница, еврейзиране и накрай — поражение. Въ последно време той причини огромни загуби на пестелива трудова Франция, погуби Чехословашко и доведе руския колосъ до състоянието на пълно бездействие.

Произходътъ и същността на тази болестна проява трѣбва да станатъ ясни, особено на по-младитѣ хора. Иначе борбата съ нея не ще бѣде достатъчно резултатна. И тъкмо въ това отношение признанието на именития френски правникъ Gaston Jéze, направено въ една статия отъ м. юлий г. год., е твърде поучително. Нека го цитираме, защото истината е вече ясна дори и за горещи защитници на така наречената демократия.

„Както Франческо Гити пише, марксизмътъ е чистия изразъ на еврейския духъ: Библията и Талмуда, изразени съ хегелиански формули. Маркс е еврейски профетъ, овладянъ отъ месанска тенденция. Дори едно повърхностно познаване на Стария Заветъ и особено на Талмуда, ни дава да разберемъ по-лесно дѣлото на Марксъ, отколкуто всъвѣки икономически проучвания. Талмудътъ, въ който най-малко две хиляди равнини сж събрали въ продължение на деветнадесет столѣтия всичкитѣ тънкости

на духа си, събирайки до правилата на практическия животъ всички ритуални китайщини, е сжщо такава духовна тюрьма на Израила, каква то е още Капиталътъ на Марксъ за неговитѣ вѣрующии, които го тълкуватъ по всички начини; той е интелектуална тюрьма на марксистеския социализмъ. Младитѣ марксисти деформиратъ духа си, като исчатъ дъ обяснятъ съ Капитала на Марксъ провалителото на сегашното общество и образуването на окончателното общество: „Изучаването на Капитала, дѣло талмудическо, чиято неясностъ го е обкръжила съ мистерии, е разложително за ума на неопитнитѣ млади хора, които вѣрватъ, че откриватъ въ тѣзи мрачни и противоречиви страници всички мистерии на нашето общество. Тѣ или се освобождаватъ на време или пѣкъ стигатъ до една истинска умствена деградация и не успѣватъ вече да разсѣждаватъ другояче, освенъ като онѣзи млади ориенталци, които, за да станатъ равнини, научаватъ Талмуда науцъ на еврейски и загубватъ всѣкаквъ усѣтъ за реалността“. — „Еврейскитѣ произходъ и характеръ на марксизма обясняватъ защо борбитъ срещу марксизма сж придружени отъ противоеврейски движения.“

Въ срѣдновѣковието, когато културниятъ животъ се развиваше на религиозна площъ, еврейскитѣ духъ създаде въ цѣла Европа, въ Бизантия и въ руски земи всеизвестната секта на „юдействуващитѣ“, съ която дори Кирилъ и Методий е трѣбвало да се борятъ лично изъ нашитѣ земи. Но щомъ като отъ 19-и вѣкъ изпъгнаха социалнитѣ и икономически въпроси, сжщиятъ рационалистиченъ духъ прехвърли усилията си отъ религиозната върху социалноикономическата площъ и създаде новата форма на сектата на юдействуващитѣ, т. е. марксизмътъ съ разнитѣ му вариации, интернационали и съюзници.

Макаръ и въ пълно идейно и политическо отстѣпление, марксизмътъ е все още една отъ дветѣ най-големии опасности за Българщината. Отъ своята по-раншна стегната организационна фаза у насъ, той минава въ екземпличната си фаза. Отъ бивша масова организация той се превръща непрестанно на „манталитетъ“ и на духъ на национално отрицание, който като екзема се шири все повече и повече върху Българщината.

Пълнитѣ организационенъ и строителски неуспѣхъ на марксизма го потикна къмъ обшодѣлство и къмъ възприемане тактиката на създаване народни фронтове въ отдѣлнитѣ страни. Естествено бѣше да се възприеме следъ това и изграждането на „народния фронтъ“ въ всѣка страна, споредъ нейния политически и духовенъ строежъ. Не е важно,

дали елементитѣ на народния фронтъ въ една страна сж различни отъ елементитѣ му въ друга страна. Важното е, че целѣта е една и че резултатътъ ще бѣде, ако не еднакъвъ, то поне равностоенъ.

Главната ось на народния фронтъ изобщи е марксизмътъ въ лицето на комунизма и на социалдемократизма. Ококо нея обединяватъ усилията си въ чужбина другитѣ „демократични“ елементи. Въ България, обаче, народниятъ фронтъ има още единъ и то много мощенъ съюзникъ въ лицето на славянофилството. Докато всеславянската идея се използва отъ така нареченитѣ славянски държави за реални политически цели, българинътъ се е отдавал на тази идея до самозабравя, като е стигалъ често пѣти до родоотстѣпничество. Имаше и съвсемъ новъ примѣръ. Докато Прага очакваше спасение отъ Москва, тя бѣше крайно панславянска. Но щомъ като Русия се оказа безсилна да й помогне при разглобяването на Чехословакия, Прага се обърна къмъ Германия. Защото хората иматъ реалнополитически цели.

Болшевишкиятъ печатъ пише често и открито за начина, по който трѣбва да се използва всеславянската идея. Тя се смѣта отъ третия интернационалъ като мостъ къмъ интернационализма. Отбѣсти ли се единъ националистъ отъ панславянската позиция, той билъ наполовина вече подготвенъ да стори и следната стѣпка, къмъ интернационализма. Отъ друга страна, онѣзи българи, които въ своята политическа еволюция отпадатъ отъ интернационализма, но не могатъ още да отидатъ до националната линия, отстѣпватъ и се укрепяватъ на панславянската линия.

По таквъ начинъ славянофилството представя у насъ, отъ една страна, междинна позиция къмъ интернационализма, а отъ друга страна — прва отстѣпателна позиция отъ него. И отъ дветѣ посоки се стичатъ у насъ върху билото на славянската позиция все повече и повече хора безъ национално съзнание. А като се вземе предвидъ политическата наивностъ и утопизма на българската лѣжеинтелигенция, както и усилената пропаганда на „славянски“ държави, става ясно, че този процесъ взема неуспѣтно наистина опасни размѣри. Народниятъ фронтъ въ България има значи единъ чисто нашески, много мощенъ съюзникъ — славянофилството. То се използва едновременно отъ комунизма, отъ социалдемократизма, отъ продадената градска дружбалица, ту въ полза на третия интернационалъ, ту въ полза на тази или онази „славянска“ държава, но все въ полза на народ-

ния фронтъ за рушене на българското национално съзнание.

Могатъ да се зададатъ много интересни въпроси. Защо романски народи, като френци, италианци и испанци, които и по езикъ, и по кръвъ, и по култура сж по-еднакви отъ славяногласнитѣ народи, не сж обхванати отъ подобенъ панроманизмъ? Защо нашето еврейство така горещо подкрепя панславизма и интегрализма? Защо главно бивши и сегашни марксисти пълнятъ нашитѣ славяноближенски дружества? Защо членовѣтъ на тѣзи дружества сж или ставатъ републиканци? Коя друга славяногласна страна допуска у дома си подобно нѣщо? Отговоритѣ на тѣзи и на други подобни въпроси сж много поучителни.

Освенъ това, има и други странни факти: Ние принадлежимъ къмъ славянската езикова общностъ, на която сме най-много дали, но само ние се чувствуваме нейни безусловни длѣжници. Ние сме доосвободени отъ Русия и затова българинътъ пита благодарностъ; но само ние отъ всички славяногласни, които сж освободени отъ нея, недоразличаваме руския народъ отъ третия интернационалъ. Не ние имаме славяногласни малцинства, но само ние се самоизгаряме въ „филство“.

Талмудическитѣ марксизмъ завари следъ възникването си другитѣ народи укрепнали и то, както национално, така и държавно. А насъ той застигна всрѣдъ младенческата пуберитетна възраст и затова ни най-силно повлия. Въ сегашнитѣ си отстѣпателни сражения той има у насъ особена подкрепа отъ панславизма на съвременнитѣ наши „юдействуващи“. Затова „народниятъ фронтъ“ е у насъ и по-дълбокъ, и по-широкъ. Ето защо и отстранението му и разтопяването му изискватъ по-други срѣдства, приложени съ прабългарска безусловностъ.

Ясенъ Кантарджиевъ

„Ако не изгоните евреитѣ отъ тѣзи Съединени щати, тогава въ двеста години тѣ ще се увеличатъ толкова много, че ще подчинятъ и поглънатъ страната. Тѣ ще промѣнятъ формата на управлението, за която ние, американцитѣ, дадохме кръвта си, нашия животъ и нашия имотъ. Ако не ги изгоните сега, нашитѣ наследници ще работятъ единъ денъ по полето, а евреитѣ ще си потриватъ рѣцетѣ въ банкитѣ“.

Б. Франклинъ презъ 1787 г. при разглеждане на американската конституция.

Първите „приятели“ на България

МАРКСЪ И БИКОНСФИЛДЪ

Границите на Третото Българско царство не бяха още очертани окончателно, когато надъ него се надвесиха сънкитъ на два грамадни колоса, изправени единъ срещу други като непримирими врагове: Отъ една страна Русия, която, въ жестока вражда дори съ своята съюзница Австро-Унгария именно по въпроса за Балканитъ, трѣбваше на всѣка цена да си осигури вратата на Черно море. Отъ друга страна Англия, която на никаква цена не трѣбваше да остави въ руски рѣце Цариградъ, който можеше да стане опасенъ за нейнитъ пѣтища къмъ Изтокъ. Около българския въпросъ се преплетоха по най-противоречивъ начинъ интереситъ на малки и голѣми, на близки и далечни страни. Съ разрешението му се заловиха най-знаменититъ на времето фигури, една отъ друга по-злокобни, една отъ друга по-сждбоносни за Българщината. И за голѣмо нейно нещастие, докато между противницитъ на Русия се нареждаха хора като Бисмаркъ, рускитъ интереси бидоха повѣрени въ рѣцетъ на първия съветникъ и сътрудникъ на Царь-Освободителя, знаменития князь Горчаковъ, който, гѣрпѣки всички очаквания, въпрѣки ненавистята, която Бисмаркъ изпитваше къмъ него, биде отреденъ дори за пръвъ руски делегатъ на Берлинския конгресъ. За да се разбере, до каква степенъ предварително още бѣше пропаднала каузата на Русия, достатъчно е да споменемъ само, че князь Горчаковъ, споредъ мнението на неговъ дългогодишенъ сътрудникъ, „не биль способенъ да посочи дори приблизително на картата где се намиратъ различнитъ държави на Балканския полуостровъ“, или где се намиратъ рускитъ Карсъ и Батумъ.

Не само това. Още на другия день следъ подписването на Санъ-стефанския договоръ оказа се, че цѣлостта на новоосвободената държава въ границитъ, които ѝ начерта той договоръ, нѣма нито единъ сериозенъ защитникъ. Въ Петербургъ жадуваха вече за конгреса, който се свикваше именно да решава срещу Русия. А Царь-Освободителъ, смутенъ отъ тежкия и неочакванъ край на войната, отговаряше на своя лондонски представителъ графъ Шуваловъ: „Безразлично ми е, дали ще бждатъ две или дори три Българи, стига само тѣ да бждатъ обезпечени отъ учреждения, които биха ги гарантирали отъ възобновяването на ония ужаси, които ние видѣхме“.

Русия бѣше твърде много изтощена и изолирана, а между многобройнитъ ѝ неприятели бѣше се наредилъ дори международниятъ социализъмъ начело съ своя патриархъ Карлъ Марксъ. Колкото и невѣроятяно да изглежда

това, свѣтовниятъ пролетариятъ, който искаше свобода, братство и равенство за всички потиснати по цѣлата вселена, отрече свободата на цѣлъ единъ народъ. Ония, които се борѣха противъ социалното робство, се обявиха за националното и духовно робство на единъ народъ, изкупили съ сжпли културни приноси къмъ човѣчеството правото си на сществувание върху единъ отъ най-опаснитъ свѣтовни кръстопѣтища. На 4 февруарий 1878 год. Карлъ Марксъ пише на своя приятелъ Либкнехтъ: „Ние решително заставаме на страната на турцитъ“. Защото поражението на руситъ въ войната цѣло билъ да ускори социалния превратъ въ Русия, „а съ това и прелома въ цѣла Европа“. Въ писмото си Марксъ недоволюва срещу Англия и Австрия, че били извършили предателство, като не се опѣлчили противъ Русия. Предадени били турцитъ!

За социализма предателство бѣха сврѣхчовѣшкитъ усилия да бжде изтрѣгнатъ отъ ноктитъ на едно кърваво робство цѣлъ единъ народъ. Защото социализмътъ бѣше рожба на Марксъ, а Марксъ бѣше синъ на единъ народъ, който въ скиталчеството си посвѣта да търси подслонъ, покрай други нѣкои човѣшки добродетели, бѣше изгубилъ и чувството за националностъ.

Така човѣкътъ, когото толкова възвеличиха заради необикновената му способностъ да вижда ясно бждешето презъ вѣковетъ, не можа да предвиди дори, че само следъ 2—3 десетилѣтия именно въ свободната Българска държава достойни негови ученици, макаръ съ риска да погребатъ лодъ развалинитъ на Родината си собствения си народъ, най-добре ще поработятъ за ускоряването на социалния превратъ, както въ Русия, така и въ Европа.

Още преди края на войната въ редицата на противницитъ на Русия и България до Маркса се нареди и великиятъ представителъ на Велика Британия, нейниятъ пръвъ министъръ израилтянинътъ лордъ Биконсфилдъ. И ако Царь-Освободителъ бѣше склоненъ на жертви за смѣтка на България, стига да се тури край на ужаситъ, които ставаха въ нея, Биконсфилдъ намираше, че тия ужаси не сжтвърде сжпна цена, ако чрезъ тѣхъ може, макаръ временно, да се отстранятъ руската опасностъ надъ Цариградъ. А срещу ужаситъ, той можеше да получи и прилична комисияна.

Бранѣйки турцитъ, Биконсфилдъ въ сжщностъ бранѣше интереситъ на Англия. Но въпрѣ-

ки това, гешефтътъ трѣбваше да бжде пълень и срещу английската подкрепа той получи отъ Турция о-въ Кипъръ. А като косвенъ резултатъ, чрезъ удара върху България той на насъше единъ ударъ и на своя най-голѣмъ противникъ Гладстонъ.

Силень чрезъ своята голѣма човѣчностъ, Гладстонъ раздвояваше английското обществено мнение и създаваше настроение срещу Турция. Потресенъ силно отъ баташкитъ кланета, той раздрусваше вече английската съвестъ чрезъ организираниотъ отъ него русофилски и българофилски митинги за протестъ срещу турскитъ жестокости. Но кралица Виктория бѣше изпаднала въ нѣкакъвъ панически страхъ предъ руската опасностъ и атакуваше непрекъснато министъръ-председателя си съ подкани да бждатъ преследвани по сждобенъ редъ устроителитъ на тия митинги. Тя настояваше да се организира единъ общъ фронтъ срещу неприятелитъ вжтре въ страната и вънъ отъ нея. Иначе, заплашваше, че ще снесе короната отъ главата си, ще абдикира. Достатъченъ бѣше, обаче, и най-малкиотъ успѣхъ на турцитъ, за да се смѣни страхътъ отъ руска победа съ избликъ на туркофилска радостъ, изъ уличитъ на Лондонъ да се подематъ воинствени пѣсни срещу Русия и тълпитъ се стурваха върху прозорцитъ на Гладстоновата къща.

И задъ цѣлата тая чудовищна борба на Велика Британия срещу още неродена България, изправенъ като изкусенъ дирижоръ, стояше лордъ Биконсфилдъ, опианенъ съкашъ отъ сладостното чувство на победата си. Той познаваше добре силата на влиянието, което упражняваше върху своята господарка, но познаваше сжщо добре и цената на нейното благоволение къмъ него. И като вещь търговецъ, умѣеше да пази интереситъ си.

Още на другия день следъ Санъ-Стефанско Биконсфилдъ заяви рѣзко, че той ще разкжса договора, който създаваше една Велика България. Ще го разкжса дори ако трѣбва да води война съ Русия. А когато биде замисленъ Берлинския конгресъ, чиято задача бѣше именно да отрече санъ-стефанскитъ решения, премиерътъ на кралица Виктория заяви, че ще участвува въ него само, ако Русия се съгласи предварително да не настоява за „голѣма България“.

И стане така, както той пожела.

Конгресътъ се състоя. Българщината биде разкжсана на части. Само педя земя между Дунава и Балкана се удостои съ името България. Дори за присъединяването на Софийския и Варненски окръжи къмъ тая „България“ трѣбваше да се прибѣгва до дипломатически хитрости и измами. И лордъ Биконсфилдъ, отворилъ една нова и още по-страшна национална рана на Балканитъ, се за-

върна въ Лондонъ като истински триумфаторъ: Гарата бѣше окичена съ знамената на всички държави отъ империята, перонътъ ѝ бѣше потъналъ въ пали и геранюми, а стълбоветъ ѝ обвити съ гирлянди отъ рози. Посрещнаха го херцозитъ, лордоветъ и депутатитъ. Посрѣтъ чудовищни аплодисменти, лордътъ едва си проби пътъ презъ навалищата и достигна до министерския съветъ, дето намѣри голѣмъ букетъ, изпратенъ му отъ кралицата. Вънъ виковетъ не стихаха и той се яви на балкона да каже: „Ние ви донесохме миръ и спасената английска честь“. Кралица Виктория, тържествуваща, заедно съ най-голѣмото отличие Ордена на жартиерата, побърза да му изпрати и трогателно мило писмо: „Голѣми и малки, — писа му тя, — цѣлата страна е възхитена, съ изключение на мистеръ Гладстонъ, който ще полудѣе отъ ядъ“.

Мистеръ Гладстонъ, това бѣше човѣкътъ, който действително полудяваше отъ ямжа, че дори следъ баташкитъ ужаси, които потърсиха съвѣстта на Европа, Батакъ съ благословията на свободолюбива Англия отново остана подъ робство...

Великъ държавникъ бѣше, безспорно, лордъ Биконсфилдъ. И преизобилно му бѣше дала сждбата всичко: и богатства, и слава, и владѣтелска обичъ. Богатствата на жена му, отъ която той бѣше 10 години помладъ, имаха само едно предназначение: да го издигнатъ все по-високо и по-високо. Кралицата го обвиваше съ довѣрие и награди. По обществената стълба на Великобритания надъ него бѣше само кралицата и то само формално.

Коя скрита пружина тогава движеше омразата на тая човѣкъ, който предпочиташе да гласне Англия въ войно, но да не допусне да изгрѣе слънцето на свободата надъ единъ народъ, глѣлъ петь вѣка подъ робство, каквото свѣтътъ едва ли познава!

Кой знае! Може би...

Биконсфилдъ се наричаше още и Дизраели. Израилъ! Чрезъ покрѣстване той бѣше станалъ наистина по-голѣмъ англичанинъ отъ англичанитъ. Но бѣше ли успѣло светото кръщение да изгони отъ душата на тая човѣкъ нечиститъ сили, да изтрѣгне отъ нея атакитичното чувство на ненавистъ къмъ всички, които иматъ родъ и родина! Нѣмаше ли далечно нѣкакво духовно сродство между Дизраели и Марксъ, което ги изправяше единъ до другъ като оришници надъ люлката на току-що родената България, за да ѝ опредѣлятъ една отъ най-нерадостнитъ сждбини — да бжде вѣчна жертва на чужди интереси!

Д. П.

Статика и динамика въ политическиятъ форми

Има епохи въ историята, както и въ геологията, когато промѣнитъ ставатъ бавно, постепенно, незабелязано. Това сж статични епохи, които заразяватъ съ илюзионното по същностъ чувство на спокойствие, на равновесие, на трайност; буритъ и катаклизмитъ се срѣщатъ и въ тѣхъ, но сж относително незначителни, идатъ и си отиватъ безъ особени последици, или последицитъ имъ иматъ мѣстно, относително значение. Такава епоха свѣтътъ изживѣ презъ 19 вѣкъ и до началото на свѣтовната война. Духътъ на епохата бѣше въ основата си рационалистиченъ и индивидуалистиченъ, и въ тоя духъ бѣха разбирани политическиятъ лозунги на епохата: свобода и демокрация. Парламентарниятъ режимъ, въ смисълъ на господство на парламента надъ правителството и на партитъ надъ парламента, бѣше политическата форма, въ която епохата достигна своя зенитъ. Съ тоя зенитъ съпадна по време освобождението ни и създаването на новата българска държавност. Това съпадение имаше за последица, че облъкоха човѣка отъ Възраждането въ политическата униформа на парламентарния режимъ.

Характерното, което определя човѣка отъ Възраждането ни, е неговата социална обвързаностъ. Рационализмътъ и индивидуализмътъ сж чужди на човѣка отъ Възраждането ни. Трезвото гледане на нѣщата не е у него рационализъмъ, а предметностъ. Това трезво гледане на нѣщата се съчетава у него съ силно чувство за социална правда, съ мъжествена, борческа романтика и съ дълбока национална мистика. Насокитъ пъкъ на дейността му, на творчеството му се определятъ отъ обвързаността му къмъ семейството, къмъ общността, къмъ нацията. Дори и хъшоветъ се стремятъ да оправдаятъ своята необвързаностъ къмъ семейство и общество съ своята обвързаностъ къмъ нацията. Стиховетъ на Ботевъ и днесъ свидетелствуватъ ярко за това.

И тѣмко тоя човѣкъ отъ Възраждането облъкоха въ политическа форма, изразяваща въ най-висока степенъ рационализма и индивидуализма на епохата. Трѣбва добре да се помни, че рационализмътъ и индивидуализмътъ у българина не сж творчески. Тѣ сж противни на българския духъ и затова сж рушителни по природа. Тѣ се проявиха рушително и по отношение политическата форма, която трѣбваше да се облене на тѣхъ. Вулгарното партизанство съ всичкитъ му отрицателни прояви бѣше последицата. Несъответствието между българския духъ и политическата форма на държавата наложи отпачка си върху политическата ни история. Затова презъ цѣлото полувѣковно съществуване

на държавата ни политическата ѝ форма бѣше въ постоянна криза. Опититъ за прекрояване на политическата форма сж наистина многобройни, особено като се има предъ видъ, че ставатъ презъ всичко 40—50 години. Въ общи черти историята на тия опити напомня силно приказката на Шишмановъ за фрака. Доставиха ни отъ Парижъ, модния доставчикъ презъ онази епоха и въ политиката, единъ съвсемъ модеренъ фракъ. На човѣка отъ Възраждането той не прилегна. Можемъ ли си представи добре познатата и типично българска, юнашка, болярска фигура на Стефанъ Караджа въ фракъ? Подшиваха, подшиваха и прекрояваха фрака, съ надежда да го направятъ да прилегне, но безъ успѣхъ, докато най-сетне Стамболийска поиска да скрои отъ него салтамарка. Отъ това, което остана отъ салтамарката следъ Цанковъ, Блокътъ се опита да скрои кебапчийска жилетка. Приказката за фрака продължава. За повече отъ тукюнева кесия на Стефанъ Караджа той наистина не ще е годенъ.

Несъмнено, парламентарниятъ режимъ въ посочения смисълъ на господство на партитъ надъ парламента и на парламента надъ правителството има у насъ и днесъ привърженици. Между тѣхъ сж останкитъ отъ партитнитъ професионалисти, партизанската полунтелигенция и карьеристичната интелигенция. Между тѣхъ е и тази частъ отъ нашата интелигенция, която се зарази отъ чувството за съвършенството и за вѣчната трайност и неизмѣнностъ на епохата до войнитъ. Но въ своето здраво мнозинство българскиятъ народъ ликвидира съ тоя парламентаренъ режимъ. Ликвидира съ него още преди 19 май. На тая дата просто се тегли заключението отъ съществуващото преди това отношение къмъ политическата форма.

Политическата форма, въ смисъла, който ѝ давамъ тукъ, не се покрива съ конституцията като учредителенъ законъ, като писано право. Писанитъ конституции въ действителностъ никжде не определятъ политическата форма. Политическата форма остава винаги неписана, истинска конституция, стояща надъ писаната. Политическата форма зависи отъ степенъта, въ която сж осъществени политическиятъ лозунги на епохата, и отъ духа, отъ начина, по който тѣ сж осъществени. Затова писанитъ конституции не се промѣнятъ, или се промѣнятъ незначително, при пълната понѣкога промѣна на политическата форма, и често надживѣватъ за по-дълго или по-кратко време епохата, която ги е създала. Примѣрътъ на нова Италия е особено поучителенъ.

Кризата въ политическата ни форма бѣ-

ше частна, наша, до голѣмата война. Следъ тая война кризата у насъ стана частъ отъ настъпващата обща политическа криза, която имаше същата структура: несъответствие между политическата форма и националния духъ, който, въпрѣки очакванията и първоначалната привидностъ, излѣзе засиленъ отъ войната. Началото на тая обща политическа криза бележи началото и на една нова епоха.

Има статични епохи, но има въ историята, както и въ геологията, други епохи, въ които промѣнитъ се извършватъ въ огромни размѣри, устремно и бързо, като се промѣня лицето на свѣта, епохи на динамизъмъ, на развихреностъ, на раждане новъ свѣтъ. Коленитъ промѣни въ епохитъ на динамизъмъ създаватъ илюзионно чувство на нетрайностъ, на преходностъ. Това чувство се явява въ случая защитно, като помага на човѣка да остане въ необходимото за живота му всѣкидневие и да не бжде смазанъ извънъ него отъ развихренитъ могщи сили. Епохата, въ която живѣемъ днесъ, е несъмнено епоха динамична, на коренни промѣни, на раждане новъ свѣтъ. Отъ тукъ и самоизмамата, че тя е преходна, че ще мине безъ особени последици и свѣтътъ отново ще се върне къмъ стария, повече или по-малко неизмѣненъ и вѣченъ редъ отъ края на 19 вѣкъ и началото на 20 вѣкъ, самоизмамата, която мнозина така често и така наивно манфестиратъ.

Свѣтовната война съ нейното масово организиране и масово изтрѣбление премѣсти стрелката и насочи историческото развитие по динамичната линия. Гие бѣхме въ свѣтовната война и сме още близо до нейното време, та ни липсва необходимата перспектива, за да схванемъ и оценимъ правилно размѣра ѝ и въздействието ѝ. Настъпването на динамичната епоха се обуслови и отъ масовата техника, която, подъ кжогледото ржководство на рационализма и индивидуализма, доведе свѣта до нечувана стопанска криза, но, отъ друга страна, повдигна нивото на живота на народнитъ маси и затвърди тѣхното участие въ политическия и културенъ животъ. Това участие на народнитъ маси въ политическия и културенъ животъ е сжщо една отъ причинитъ за динамизиране на епохата. Въ народа, разбираемъ като моментния разрѣзъ на нацията, индивидуализирането съвсемъ не е отишло още на широко и дълбоко. Народътъ, отъ вѣки неподдаващъ се на рационализация, остава и днесъ реално единство, носителъ на емоционални и волеви сили, носителъ на ирационалното; въ него разумътъ и интелектътъ не сж и не могатъ да бждатъ господстващи. Повиканъ на политическа сцена, народътъ трѣгва по свои пѣтища, извиква на животъ нови идеи. Идентъ на творческия национализъмъ се дължатъ и на положението, което създаде

руската революция отъ 1917 година. Руската революция внесе въ свѣта елементъ на постоянна политическа несигурностъ и принуди политическиятъ партии да се превърнатъ въ политически фронтове. Съ това стариятъ редъ отрече самъ себе си. Създаването на новия редъ искаше нови идеи. Тия идеи замѣстватъ колектива, съставенъ отъ мнозинство и малцинства на индивиди, съ единството на нацията, която не е сборъ отъ индивиди, а надлично битие, предпоставка и основа на личното битие на членоветъ на нацията, спояващо ги въ единство на солидарностъ и взаимомощь. Въ нѣкои страни новитъ идеи дадоха новъ тласкъ на масовата техника, повдигнаха още повече нивото на живота на народнитъ маси и затвърдиха още повече участието имъ въ политическия животъ, като по тоя начинъ още повече засилиха сами себе си и своето въздействие. Това взаимно влияние и взаимно засилване на идея, техника и народни маси тласна историческото развитие по нови пѣтища, опредѣли новия динамиченъ характеръ на епохата и увлѣче, по отражение, и останалитъ народи по пѣта на огромни, устремни и бързи промѣни, които промѣнятъ лицето на свѣта.

Всѣка епоха има свой стиль, свои масцаби, свои мѣрки. Епохата до свѣтовната война имаше статиченъ стиль, статични масцаби, статични мѣрки. Основнитъ понятия бѣха равновесието, съвършенството, неизмѣнността, вѣчното. Тогава бързинитъ бѣха малки; съответно на това пространството бѣше голѣмо, а времето дълго. Разликата отъ темпо до темпо бѣше тогава малка. Изоставането назадъ не бѣше опасно, защото застигането бѣше лесно. Икономията на сили и статичниятъ стиль препоръчваха ориентиране къмъ срдѣно темпо, къмъ златната срдѣа. Основното понятие на статиката — сили въ равновесие — опредѣляше и основитъ на политическата форма. Нацията се схващаше като сборъ отъ индивиди — силови центрове, които се събираха споредъ посоката си въ партии. Задачата на политиката бѣше да доведе тия сили въ равновесие. Силитъ трѣбваше да сж нѣколко, най-малко две; иначе не би имало какво да се уравновесява. Поради това и политическото агрегатно състояние на нацията трѣбваше да бжде по-разрѣдено, съ по-малко сцепление, за да се даде просторъ за действие на повече сили. То се знае, и тогава животътъ на нациитъ се е държалъ на надмощие на сили, а не на равновесието имъ. Но идеалътъ на епохата бѣше насоченъ къмъ уравновесяването имъ. Партитъ, парламентътъ бѣха срдѣството за уравновесяването на политическиятъ сили. Новата епоха следъ свѣтовната война има динамиченъ стиль, динамични мѣрки. Основнитъ понятия сж днесъ

бързина, маса, сила, темпо, устремност, пробивност. Днес бързините са голъми; съответно на това пространството е малко, времето късо. Темпото днес е бързо. Изоставането назад е опасно, защото догонването е невъзможно. Борбата не бива да спира. Победата и динамичният стил налагат усвояване на най-силното темпо. Днес напредъкът е относителен. Напредъкът в слабо темпо е днес самозалъгване, защото води към изоставане зад другите или към настигане от другите, а това днес значи упадък. Днес задачата на политиката не е да уравновесява силите, а да ги насочва еднопосочно. Днес се иска не самоунищожение на сили по пътя на уравновесяването им, а пълното им използване. Искане се и максимална ефективност, пробивност на силите. Пробивността предполага устремност и сцепление. Един килограм лед има по-голяма пробивност от един килограм вода. Новата епоха налага преминаване към ново политическо агрегатно състояние на пълно сцепление, успоредяване на силите, духовна устремност и постоянна готовност. Само когато си представим масите, материални и духовни, с които новата епоха си служи в техника и политика, огромното ускорение, с което се насочват тия маси, и тяхното сцепление, ще разберем и оценим силите, които са днес в игра.

Новата епоха и нейният динамичен стил налагат нови изисквания на политическата форма. Днес само съответствието на политическата форма с народния дух не е достатъчно. Политическата форма трябва да съответства и на стила на епохата. Затова повикът „назад към Възраждането“, колкото правилен и умъстен сам по себе си да е, не е достатъчен. Не бива да се забравя, че темпото на Възраждането е едно, а днешното темпо — друго.

Лозунгите свобода и демокрация важат и днес, но имат друго съдържание и се осъществяват в друг дух, в друг стил. Свободата днес значи свобода за изпълнение дълга и се разбира в духа на социалната обвързаност към семейство, общност и нация. Демокрация, народовластие днес значат господство на нацията над личността, водене и следване, еднолично изразяване на общността, поради изразяването ѝ във всеки свой член.

Задачата на политическата форма днес не може да бъде задоволяване и уравновесяване на индивидуални интереси, били те на отделни индивиди, на групи, или на мнозинства на индивиди. Задачата на политическата форма днес трябва да бъде организирането на политическия, стопански и духовни сили на нацията за осъществяване основните стре-

межи на нацията към социална правда и национална мощ. Осъществяването на тази задача предполага физическото и духовно подигане на расата ни; предполага разчистването на духовния и политическия път, чрез прокарване ясна граница между честта и безчестието; предполага създаване условия за работа и съществуване на всеки българин в България, като се знае, че България е за българите; предполага, най-сетне, засилване на националната стопанска и културна дейност и творчество в стила и темпото на епохата. За да достигне задачата си, политическата форма трябва да създава пълно сцепление, успоредяване силите, духовна устремност и постоянна готовност. Но всичко това предполага планомерност и здрава власт. Властта създава едно целъ от частите; тя насочва и успоредява пръснатото; тя прави нацията готова за всяка жертва. Истинската власт тече от центъра към периферията.

Политическата форма днес не може да се основава на партии. Който казва партии, казва уравновесяване и самоунищожаване на сили. Тя не може да се основава и единствено на професионалните организации. Тия организации не са политически. За да се превърнат в политически орган, те трябва да бъдат политически организирани, което е недопустимо, или политически ръководени и насочвани, а това предполага съществуване въобще на политическо ръководство, на политическо организиране. Днес политическото организиране може да значи само политическо организиране на нацията. То е единствено възможно, а е същевременно и наложително. При днешното господство на нацията политическото отношение става вече безусловно всеобемно. Политическата форма добива несравнима важност. Тя се покрива с политическото организиране на нацията. Всяко забавяне, всеки недостатък в политическото организиране на нацията, в политическата форма води към изоставане, към упадък.

Ал. Бѣлевъ

Когато във някоя праздна българска глава влѣзе някоя идея, тя взема разиритѣ на невѣроятното и прави мозѣка ѝ негоден инструментъ за всякакво друго разсѣждане. Тогава българинътъ се обръща на по-голямъ турчинъ отъ самитѣ турци.

Презъ 1910 г. русинътъ Левъ Толстой умрѣ на пътя за България, където искаше да се приюти, тъй като „българитѣ били най-голямитѣ толстоисти въ свѣтъ“ — по-голямѣ отъ самитѣ руски толстоисти!

Изповѣдта на единъ войникъ

Отецъ Паисий започва историята си, съ която спаси Българщината, съ изчерпателенъ и настоятеленъ съветъ къмъ българитѣ, да се ползуватъ отъ поуки на историята на народитѣ.

Състоянието, до което е стигнало отново така нареченото наше „обществено мнение“, както и фактътъ, че хора съ робско съзнание разстилатъ все повече и повече поражението като плесень върху живота на борческия български народъ, подтичатъ да изпълнимъ съвета на Отецъ Паисий и да посочимъ примѣри изъ чуждата и изъ нашата история.

Ето тритѣ изповѣди на Карлъ Клаузевицъ, воененъ философъ, офицеръ и борецъ, писани презъ 1812 год. и то тъкмо когато могщата Наполеонова Франция потискала до безизходностъ разхлебената тогава Прусия. Тѣзи изповѣди иматъ вѣчно значение, като всяка основна истина.

ТРИ ИЗПОВѢДИ

Отричамъ се:

Отъ лекомислената надежда за спасение отъ ржката на случайността;

Отъ смѣтното очакване на бъдещето, което едно тѣло съзнание не желае да познае;

Отъ детинската надежда да смекча гнѣва на единъ тиранинъ чрезъ доброволно обезоръжение, да спечеля довършено му чрезъ низостна покорностъ и ласкателство;

Отъ фалшивото самопредаване, породено отъ потиснатото духовно състояние;

Отъ безразсѣдното недовѣрие въ даденитѣ ни отъ Бога сили;

Отъ грѣховната забравя на всички задължения къмъ общото благо;

Отъ безсрамното жертвуване честта на държавата и народа и личното и човѣшкото достоинство.

Азъ вѣрвамъ и изповѣдвамъ:

Че единъ народъ не може да уважава нѣщо повече отъ свободата и достоинството на своето съществуване;

Че той трябва да ги защитава съ последната си капка кръвъ;

Че той нѣма по-свещенъ дългъ за изпълнение и по-възвишенъ законъ за подчинение;

Че позорното петно отъ едно страховливо подчинение не може никога да се заличи; Че тази отровна капка въ кръвта на единъ народъ минава въ неговото потомство и ще парализира и подкопава силата на иднитѣ поколения;

Че честта може да се загубва само единъ път;

Че честта на Царя е еднаква съ честта на народа и единствения Паладиумъ на неговото добруване;

Че единъ народъ е почти винаги непреодолимъ въ великодушната борба за своята свобода;

Че дори пропадането на тази свобода следъ една кървава и честна борба осигурява възраждането на народа и е семето на живота, отъ което нѣкога ново дърво ще пусне здравъ коренъ.

Азъ заявявамъ и увѣрявамъ свѣта и потомството:

Че смѣтамъ фалшивата разумностъ, която иска да се изхлузи отъ опасността, за напугубното, което страхътъ и уплахата могатъ да внушатъ;

Че бихъ смѣтналъ и най-дивата яростъ за по-мѣдра, въ случай, че бъдемъ лишени отъ всяка възможностъ да посрещнемъ опасността съ жжика смѣлостъ, т. е. съ спокойни, но твърди решения и съ ясно съзнание;

Че предупредителнитѣ случаи на старото и новото време, мѣдритѣ поуки на цѣли столѣтия, благороднитѣ примѣри на прочути народи азъ не забравямъ всрѣдъ сегашния шеметъ отъ страхъ и не давамъ свѣтовната история за единъ лѣжливъ вестникъ;

Че азъ се чувствавамъ чистъ отъ всяко себелюбие, че азъ мога да изповѣдамъ на своитѣ съграждани всяка своя мисль и въско свое чувство;

Че азъ бихъ се чувствуваъ свръхщастливъ да умра нѣкога славно въ единъ прекрасенъ бой за свободата и достоинството на своето отечество.

Азъ полагамъ този лекъ листъ върху свещения олтарь на историята съ твърда вѣра, че нѣкога, когато бурята на времето ще го е отвѣла, достоенъ свещеникъ на този храмъ, ще го прибере грижливо и ще го прикачи къмъ лѣтописа на многоподвижния животъ на народитѣ. Тогава потомството ще сѣди и ще изключи отъ присѣдата на проклятие онѣзи, които са борили смѣло срещу течението на развалата и са запазили вѣрно въ гърдитѣ си чувството на дългъ.

Ас. Кантарджиевъ

По нови пжтища

Политическият и социален святоглед на известна епоха неизбежно се отразява и върху всички останали области на обществената и културен живот. Женският въпрос е пътя на своята еволюция също се влияе от насоките, които вземат политическият режим на всяка отделна страна. Днес в Русия, в Америка, в Италия, в Германия виждаме толкова различни прояви на борбата за женски права, колкото различни святогледи дават своя отпечатък на цялия обществен живот. Дори един от безелити за промяната на политическия режим в дадена страна е и начинът, по който се реагира към обществената функция на жената. Един много характерен примър ни дава станалата впоследствие промяна в Чехия. Нима още един месец от смъната на политическия режим, и министерският съвет в Прага издава закон, с който се забранява на омъжените жени да заемат държавна служба.

Изобщо всички обществени борби в света днес се насочват към два противоположни полюса: марксистическия и националния. Нима нужда да хвърляме поглед към Испания, за да видим, че трети изход нима. Два мирогледа, два свята си дават даубой. И в него неизбежно участвуват и женити, които дият своите права по два различни начина; като все още догонват формулит на мисис Панкхърст, отдавна изпълнени и отречени в крайното им реализиране при съветската система, или като внасят нова струя на отрезвение, връщайки се към вчнити закони на природата. Затова, когато говорим за феминизма и въпросит около женската еманципация изобщо, не можем да не обърнем внимание, от коя страна т се осветляват.

До сега нашият Женски съюз вървеше по пътя на марксистическия принцип за „пълното равноправие“, за пълното оеднавяване между мъжа и жената в всички области на икономическата и културен живот, за пълното омжествяване на жената, като й се даде достъп до всички служби и занятия определени обикновено за мъжа. Така, отряйки се от своити преарни женски функции, феминистката смъташе, че ще получи обществена цена, като стане един злополучен мъжки ерзац. Кухнята, домашният кжт и детето бха черно робство, отекително задължение, досадно пленничество на природата. Въместо да подири своити права там, където бше естественото и мсто, жената се хвърли в дръско състезателство с мъжа. Нашити равноправки неизбежно следваха общити насоки, които тласкаха женит от цялия свят към нови възможности и смли опити. Тия опити достигнаха своя апогей между 1920—30

година, когато марксистическата теория за женската еманципация намбри пълното си въплотение в страната на Съветит: женит навлзоха в тежката индустрия, минит и желзолжарницит, в войската и дипломатията, женитит и разводити ставаха с кинематографна бързина, свободата б пълна и неспявана, аборториумит бха препълнени, мадам Колонтай предаваше акредитивнит си писма облчена в ослпителен тоалет, по-малко щастливит и другарки от цялия свят носха низко остригана коса ала бубикопф, роля над колнет и се надпреварваха в мършава стройност, която стигаше до юношеска неразвитост.

И, както в също физическо явление, в също природен закон крайната точка на прилива съвада с началото на отлива, крайната точка, която достига махалото, вървейки в ляво, съвада с началото на новата насока в дсно, или обратното, така стана и с женския въпрос. Разбира се, че повече напред не може да се отиде и почна връщането.

Числото на момичетата до 23 години работещи в тежката индустрия на Съветит стигна до 45%. Безпризорнит деца тргнаха на глутници, като гладни вълци. Мжжт получи право да получава развод само по едно просто искване, без никаква формалност, без да бже викана другата страна, и то толкова пжти, колкото намбри за добре. Тй се явиха бащи на по двадесет-тридесет деца, които при най-добра воля нмаха никаква възможност да се грижат за тх, като ги оставяха единствено на грижити на и без това обремененит им с непосилен труд майки.

Товага идеалът на аборториумит и свободната любов, неизбежни спътници на еманципираната работничка, трудяща се във от кжчи, стана за женит по-ненавистен от старото „робство“ на майката-домакиня.

Днес марксистическата теория за женското равноравие, достигнало до най-абсурднит си форми, почва да се коригира дори в самит Съвети, където се забрани законният аборт, даде се преднина на семейството и майката, заповда се почит към родителит и родната, създаде се грижа за нормалното отглеждане на детето в естествената атмосфера на домашния кжт.

Това връщане б доловено най-напред в странит, където господствува националният принцип в всички прояви на обществената живот. Отдавна вече в Италия и Германия на жената се гледа не като на сперница и състезателка на мъжа в полето на социалнит, икономически и културни прояви, а като на другарка, съветница и вдъхновителка, която не се отказва от своето от-

редено от природата начало, която става равноценна на мъжа, не догонвайки неговит чисто мъжки постижения, а като издигне специфичното „вчно женствено“ до високо обществено ниво, като провъзгласи за ръководен в своя живот майчинския принцип.

Отмина времето, когато женит се хвалха с своит бойни полкове, директорки на банки, минохвъргачни полкове, парашутистки и генералки. Сега повече от всичко става ясно, че и мжжът, и жената могат достойно да служат на родината си: единият с оржие в ръка, бранейки границит на земята си, другата като майка на добри войници и бждащи матрони. Защото, ако българинът загуби държавата си въ неравна борба с завоевателя, българката запази народа си от претопяване и изчезване чрез езика, пснит и рдката плодovitост. Не напразно се казва бащин род, ала майчин език. Тй жената може да създава и погубва държави. Многобройнит жени на аспаруховит българи учеха децата си на Славянски език, затова днес България минава въ реда на славянскит държави. Римската империя не пропадна защото нмаше оржия, или защото липсваше храброст на легионерит и, а защото римскит матрони се хвърлиха въ забавит на охолени, суетен живот, отказвайки да раждат деца.

Днес въ странити на нашия „Женски глас“ вече отенват първит отгласи на тия нови въяния. Колкото и колебливи, колкото и несмли още, все пак тия отгласи показват, че и у нас почва да се чувствува обратът на новото време.

В Съединенит щати съпругата на президента се явява въ защита на женит, които не напушат дома си, остават въ него и изпълняват своята висока и отговорна роля, слайки първит и най-здрави основи за развитието на младото поколение, от което пък зависи духовната насока на идвацит дни. Г-жа Рузвелт поиска за тия жени осем-часов работен ден и заплатата съобразно с труда им, който трбва да се признае за обществена служба.

Миналото лто въ Париж се състоя конгресът на международната организация „Майката въ семейното огнище“, където се взеха забележителни резолюции:

Държавата да съдействува, щото всички жени да могат да останат въ семейния кжт, за да се отдадат спокойно на предопределената им от природата мисия; да се даде на жената всестранна подготовка: телесно развитие, високо интелектуално образование и морална издигнатост, за да може най-успшно да изпълни своя отговорен дълг. Въ този конгрес се провъзгласи единодушно принципът за равноценността на мъжа и жената, които сж надарени с еднакво важни, ала раз-

лични качества и дарования, които им отреждат взаимно допълващи се служби.

Защото днес ние сме изправени пред една проблема, която е от най-парливит и най-нележацит за разрешение. Младит поколение, а това значи бъдещето на нацията, сж останали на произволен тълкувания за тхното отглеждане. Днес ние имаме жената-работничка. Ако не сж случайно въ нкои ясли, нейнит деца сж на улицата. Имам жената-чиновничка. Нейнит рожби често се отглеждат и възпитават от нежежи слугинчета, които нмат никаква отговорност за поставената им важна задача. Имам свтски жени, които губят ценно време по тичане из моднит магазини, шивачнит, благотворителнит чайове и журовет, като отдават най-малка част от времето си за едно небрежно домакинствуване, когато — твърде рдко — то не се води от готвачки и гувернантки. А често тия гувернантки не сж специално обучени сестри, а млади момичета, които знаят чужд език и имат твърде превратни понятия за отглеждане и възпитание на децата.

Колко сж тия жени, които съзнателно се нагърбват с точното и съвстно изпълнение на своя свят майчински дълг? Ако нмат срдства, т ходят на работа и нмат възможност за това. Ако сж имотни, тогава пренебрегват задълженията си, увлчени по суетни и безсмислени въждения: да пазят линия, да се състезават въ моднит новости, да блестят с присъствието си на също светско събрание.

Въпросит свързани с борбит на жената за повече права не сж само нейни въпроси, които се отнасят лично до нея. Това сж проблеми тсно свързани с икономическото и социално процътяване и националното заздравяване на една страна. Въпросит за рационалното хранене, за раждаемостта, еманципацията женски труд, за навлизането на жената въ професит, за детската смъртност, макар и тсно свързани преди всичко с живота на жената, сж също така и въпроси от огромна важност и за цялата държава. Професионалистката отнема служби предназначени за мъже, бждащи глави на семейството, докато тя охотно остава неомжжена, ползувайки се от грижити на домашнит си и изгодит на едно свободно съществуване. Ако се омжи, най-често тя не може да се реши да огледа поколение, което ще й рчи въ извъндомашна работа, като с това отнема евентуалния съпруг на нкое момиче, което би се задоволило с приходит на мъжа си, за да може да отводи челяд. Ако пък трудящата се във от кжчи жена се реши да има дете, обикновено то е само едно; прочутата „двудетна система“ вече стана нормал-

но „еднодетна“. А една жена, която се реши да има повече деца, обременена едновременно съ грижите на кариерата си и съ грижи за дома и семейството, не може да не бъде една хилава и изтощена нервно майка, повърхностна възпитателка уморена домакиня и небрежна професионалистка.

Ние гласуваме милиарди за въоръжение на войската. Ала не се питаме, ще имаме ли утре войска, която да използва това оръжие, когато приръстът на населението катастрофално спада, а детската смъртност стремително се покачва. По начина, по който нашето население бързо губи своя приръст, след триста години на Балканския полуостров нъма да има български народъ, безъ да става нужда нъкой завоевател да ни заличава съ оръжие.

Крайно време е тъзи въпроси да бъдат разрешени преди всичко принципно. Защо излиза жената отъ семейството?

Само принудена отъ икономически причини ли, само за да подпомага издръжката на семейството си, или гласкана отъ съзнателна отговорност, въ желанието си да придаде своята женска данъ къмъ обществения животъ на държавата.

Ако жената занемарява своята велика мисия само принудена отъ външни обстоятелства, тогава ние ще тръбва да ѝ помогнем да преодолѣе тия обстоятелства и да ѝ осигуримъ единъ спокоенъ домъ, въ който да разгърне всичкитъ си женски дарования. Ала, ако жената иска да навлѣзе въ обществения животъ, водена само отъ своя нъкаква изключителна надареностъ въ областта на науката и изкуства или промишленостъ и общественъ животъ, тогава ние не бива да ѝ прѣчимъ, щото тя да даде своето сътрудничество на мъжа, внасяйки своя женски мирогледъ въ общата човѣшка култура.

Това сж новитъ въпроси, които си поставя днешното женско поколѣние, изживѣло вече опиянението отъ постиженията на пълното женско равноправие.

Излизането на жената вънъ отъ семейството може ли, тръбва ли да бъде въведено като ржководно начало, като култъ за всѣко младо момиче, или то е едно неизбежно зло, противъ което тръбва да се боримъ, или е право, което жената упражнява съ цената на велики жертви? Защото всѣка жена, която е отдала всичкитъ си грижи въ областта на нъкоя наука, изкуство, или общественъ животъ, неизбежно е сторила това съ тежката цена на отричането си отъ щастливъ и нормаленъ кжтъ. Ако не остане стара мома, тя се омжва, но не може да отгледа деца. Ако има, това обикновено е само едно дете, което расте срѣдъ неестествената атмосфера на домъ съставенъ отъ възрастни, безъ да получи без-

грижно и весело детство. Ако пъкъ има многобройна челядъ и дѣти съ нея професионалнитъ си грижи, тогава такава майка, такава челядъ и такава работа сж за окаяване.

И тмъ е разликата въ схващанията между марксистическото и национално гледища, между отминалото и идващото:

Пълното равноправие между мъжа и жената, излизането на жената отъ семейството, разрушението на домашния кжтъ не могатъ да бъдатъ вече ржководенъ идеалъ. На тѣхъ ще се гледа като на необходимо зло, което тръбва да се лѣкува и отстранява, като се приема само когато е наложено отъ изключителни обстоятелства: нъкаква особена надареностъ или склонностъ, заради която жената съзнателно жертвува своя нормаленъ женски жребий.

Фани Попова-Мутафова

тъ известно време голѣмитъ величини на международното изкуство най-последно се сътиха за България. Разбира се, единъ особенъ видъ величини...

Въ девствената страна България започнаха да пристигатъ всички бездомници.

Най-напредъ Бруно Валтеръ. Импресириото му събщи, че е билъ главенъ диригентъ въ Берлинъ и Виена, а сега билъ почетенъ гражданинъ на Парижъ. Но импресириото не събщи, че Бруно Валтеръ е билъ изгоненъ отъ Берлинъ и Виена. Колкото за почетното гражданство на Парижъ, може за сега тамъ още да сж възможни тѣзи нѣща.

После София бѣ ошастливена отъ Хари Боръ. Истинското му име е Хаинрихъ Бауеръ „изъ Одеса“. Какво вълнение всрѣдъ театралнитъ срѣди! Нѣма значение, че добри познавачи на френския стилъ твърдятъ, какво той говори типиченъ еврейски френски диалектъ.

Ние очакваме по-нататъкъ да ни гостуватъ: Албертъ Аинщайнъ, който ще ни учи за теорията на относителността (въ всѣко отношение!);

Леонъ Блумъ, се bon français, както пише „Гренгоаръ“, който ще ни разправи за толерантността на френската демокрация.

Емилъ Лудвигъ, който ще ни занимае съ свѣтовния пасифизъмъ.

Най-последно може да дойде и кметътъ на Ню-Йоркъ, г. Ла Гардия.

Може Всичко може въ България. Заповѣдайте, господа безотечественици. Заповѣдайте, докато не е станало късно.

Съобщение на редакцията: Настоящиятъ брой, като първи, излиза въ двоенъ обемъ. Следващитъ броеве ще бъдатъ по 8 страници.

Промѣнитъ, които изтичащата вече 1938 година предизвика върху картата на Европа, надминаха всички очаквания и допущания.

Само до преди два месеца още Европа живѣеше съ илюзията на версайлското статукво, следъ като бѣ преглътнала вече изрично забраненото аншлусъ на Австрия къмъ Германия. Но два месеца бѣха достатъчни, за да се разбиятъ много илюзии, да се приключи една цѣла епоха, да се произнесе присъдата надъ дѣлото на мнимото миротворчество въ Парижъ и да се започне прекрояването, което не се знае къде ще свърши.

Полезно е да се преповтори какво спечелиха Германия и нейниятъ неоспорванъ водачъ отъ тѣзи промѣни, защото едва ли нѣкога историята е поднасяла по-дълбока поука отъ тѣзи събития, едва ли другъ пътъ исторически начинъ да отваря очитъ на слѣпци.

Поуката важи и за цѣли народи, стига тѣ да знаятъ да я тълкуватъ . . .

Придобивкитъ отъ новото положение сж следнитъ:

1. Европа биде поставена предъ избора — война за или противъ Съветитъ. И Европа избра мира противъ желанието на съветскитъ провокатори.

2. На третия интернационал бѣ нанесенъ още единъ смъртенъ ударъ — неговитъ последователи се видѣха безсилни и отчуждени отъ истинскитъ ценния и интереси на народитъ.

3. Съветска Русия бѣ извадена изъ строя на европейскитъ сили — всички решителни събития станаха противъ нейнитъ желания и безъ нейното съгласие.

4. Френско-съветскитъ пактъ и неговото умалено издание съветско-чехскитъ пактъ бидоха злоставени и унищожени.

5. Версайлъ бѣ окончателно погребанъ и въ своитъ териториални клаузи, които бѣха последна негова останка.

6. Победителитъ отъ 1918 г. бѣха поставени на поджидмата скамейка по въпроса за малцинствата.

7. Народностниятъ принципъ победи.

8. Истинското лице на демокрацията бѣ разкрито, т. за да скриятъ грозната картина отъ него, тѣ тръбваше да отсѣпятъ въ името на скрититъ идеи, съ които бѣха нъкога наложили грубия интересъ подъ маската на народното самоопредѣление.

9. Авторитарнитъ държави осъществиха старото си желание за четворенъ пактъ въ Европа и умъртвиха окончателно роденото рихитично О. Н.

10. Германия унищожилъ най-голѣмото си стратегическо препятствие.

11. Малкото Съглашение се разложи напълно.

12. Съюзницата на Франция — Полша се оказа съюзница на Германия.

13. Осѣта Берлинъ — Римъ доказа своята здравина и се наложи.

14. Въ самата Англия общественото мнение бѣ спечелено окончателно за пълната ревизия на парижкитъ мирни договори.

15. Вътрешно-политически националсоциализмътъ увеличи капиталъ си на довѣрие и сила до неизчерпаемостъ.

Всѣки може да си направи смѣтка, какво значатъ толкова много успѣхи за една държава наведнажъ, но и всѣки може да си отговори на въпроса, на какво се дължатъ тѣзи успѣхи.

Може ли нъкой да твърди, че това обръщане съ кратката нагоре на досегашния редъ въ Европа се дължи на анонимни сили, на случайни избраници или на непровѣрени воли и способности?

Може ли нъкой да твърди, че режимътъ Брюнингъ въ Германия напр. би могълъ да достигне тѣзи невѣротни успѣхи, когато Германия се управляваше отъ парламентарни фокусници, избраници на клики, когато тя не смѣше да предава срѣдъ национални искания, а бѣ издигнала примирението и поражението за спасителни знамена, когато въ страната липсваше едно организирано политическо движение съ целоустремена мощъ, когато тя се мъчеше да убеждава свѣта, че е мирна и безопасна, когато националната мощъ не бѣ събрана около едно знаме и когато страната не бѣ очистена отъ чуждитъ елементи на морална и материална корупция?

Поуката? — Тя е двойна:

Първо — когато една нация външно е потисната и вътрешно е разложена, тя нѣма другъ пътъ на спасение и възраждане, освенъ премахването на разлагащата я система; събирането на всички национални сили около единъ стягъ, не самозванъ или наложенъ, а доброволно избранъ и посоченъ отъ сърцата и душитъ на всички нейни граждани; поставянето на всичката нейна духовна и материална мощъ въ служба на една общонационална задача, като тази мощъ бжде опасена отъ послѣгателствата на предателството и поражението, на международни централи и ненационални паразити.

Другъ пътъ нѣма — този е единствениятъ. Всѣки другъ пътъ води къмъ окончателно загробване или залагане на нацията.

Втората поука е още по-важна. Тя гласи: Въ Европа настъпва дванадесетият час, когато нациите, събиращи сили и средства, организирали своя исторически път и своите национални искания, ще представят смъртните си на своите длъжници. Настъпва времето, когато нещата ще бъдат наричани със собствените им имена и престъпленията на миналото ще бъдат залечени.

Идва времето на желязната истина и правда.

Системата на мирни договори, които донесоха непрекъснатата война, на Обществото на народите, обърнало се въ обществото на победители, на международна справедливост, изродила се до международно потисничество — тази система си отива не доброволно и не по свой почин, а изпатена от опънатите мисии на милиони страдали през течение на двадесет години.

Но този голъм празник на новата правда няма да трае колкото великите пости. Той ще дойде и ... ще замине. И който успее въ този ден да получи исканото, ще си го прибере. А който проспи чакания цъли двадесет години ден, ще има да чака още двадесет, а може би и повече години.

Благоденния никому не ще бъдат правени, както и мюнхенската слогодба не бѣ благоденние, а извожвана съ нерви и жельзо. За да получи нѣкой нѣщо, трѣбва да го поиска и задъ искаето му да се крие убедителният аргументъ за самоуправството...

Въ Европа часътъ е дванадесетъ безъ четвъртъ.

Разбираме ли и ние, българите, часовника на историята?

Ст. Поповъ

ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА

Външната политика е една институция за провеждане на известни държавни цели. Тѣзи цели могатъ да бъдатъ различни, защото тѣ се опредѣлятъ отъ обективни условия: география, демография и етнография. Напр. външната политика на Швейцария е обусловена отъ нейното мѣстоположение: намираща се между голѣми нации и състояща се отъ тѣхни части, тя ще бѣде неутрална и ще поддържа културни и стопански връзки съ външния свѣтъ. Външната политика на една гъсто-населена страна ще бѣде друга, а пъкъ на държави, които иматъ да освобождаватъ свои сънародници отъ чуждо иго — още по-различна. Освенъ това, има държави, които водятъ империалистична външна политика: за-

владяване на чужди земи и поробване на инородни населения.

Въ дадения случай насъ ни интересува: каква външна политика трѣбваше да водятъ държавите, на които въ околностите на Парижъ бѣха наложени чудовишните договори за миръ. Военниятъ философъ Клаузевицъ казва: „Войната е продължение на политиката съ други средства“. Въ нашия случай трѣбва да кажемъ обратното: външната политика на победените трѣбваше да бѣде продължение на войната, само че съ мирно-временни средства.

Нѣкои ще възразятъ: зависи отъ географското положение, защото, ако си заобиколенъ отъ неприятели, рискувашъ да изгубишъ и това, което ти е останало. Това възразение е несъстоятелно. „Мирните“ договори сж една система, съ която се създаде единъ редъ на нещата толкова несправедливъ, че и самите му автори (Франция, Англия и др.) се ужасиха отъ него. Така че тѣзи велики сили нѣмаше да позволятъ на тѣхните крайно облагодетелствувани малки съюзници-създания да усложняватъ още повече и тѣй неудържимото положение.

Да не говоримъ за великия германски народъ, който съ героически лишения гениално организира победата на победените. Нека Унгария ни послужи за примѣръ: Упорито, непрекъснато, навсѣкжде и всѣкога тя неуморно освѣтяваше външния свѣтъ за извършените надъ нея неправди и високо изявяваше своите права. Затова днесъ постепенно, цѣлостно тя осъществява своите национални идеали.

Въ външната политика важи максимата: дриповторени искания създаватъ прага.

Освенъ това, въ морално отношение последициите отъ една разумна, смѣла външна политика се отразяватъ другояче: повдига се духътъ на народа и му се вдѣхва вѣра и повишено самочувствие за защитата на неговите права.

Не е вѣрно, че една военно слаба държава не може и тя да води смѣла политика. Не само въ миналото изобилствуватъ примѣри (Венизелосъ и др.), но и сега имаме случая съ Унгария. Смѣлостъ не значи агресивностъ, особено пъкъ когато се боришъ за похитените си права. Естествено, че пропагандата и агитацията се вършатъ съ тактъ, умѣлостъ и гъбнавость.

А единъ народъ, за да бѣде уважаванъ и за да се нарича напредничавъ и културенъ, трѣбва най-напредъ да се бори за своите национални идеали. Националните идеали — това сж духовните ценности на една нация.

Окомиръ.

Комунистическата партия въ С. С. С. Р.

Общозвестна истина е, че комунистическата властъ въ СССР се крепи на комунистическата партия. Последната се счита като една опредѣлена, положителна величина, идейна и организационна сила, стоманена основа, върху която почива Сталиновата диктатура и изобщо комунистическиятъ режимъ въ Съветския съюзъ.

Цельта на следващите нѣколко статии е да се провери въз основа на събрания автентиченъ съветски материалъ, доколко това общоприето заключение е вѣрно.

I. Значението, което се отдава на К. П. отъ съветските управници и ролята ѣ въ политическия животъ на страната.

Истината, че комунистическата диктатура може да съществува само при наличността на здрава и силна организация, безспорно, е известна на съветските управници, които я считатъ единствената опора и авангардъ на тѣхната стопанска, обществена и политическа програма. Тя държи управлението и ръководи държавния животъ. Тя би могла съ пълно право да каже: „Държавата, това съмъ азъ“¹⁾ Държавната властъ въ всичките ѣ разклонения се намира въ ръцете на комунистическата партия. Въ всѣко съветско учреждение, въ всѣки професионаленъ съюзъ, въ всѣка фабрика, въ всѣко училище, въ всѣка воинска часть се образува основната клетка отъ намиращи се тамъ комунисти. Тази клетка се явява истинската носителка на властта.

„Ние трѣбва да знаемъ и да разбираме, че цѣлата юридическа и фактическа конституция на Съветската република се гради върху това, че партията дирижира всичко, назначава и изгражда по единъ и сжщъ принципъ“²⁾.

„Комунистическата партия е органъ на управлението на СССР“, казва Каменевъ³⁾. Кждето и да дойде комунистътъ, неговото дѣло е... да управлява, а съвсемъ не да се занимава съ това, съ което се занимаватъ управляваните.

„Силата на руския пролетариатъ обркъженъ отъ врагове е въ неговата партия, въ партията, която се явява основния гръбнакъ на съветската система, или по-вѣрно, нейното сърдце, главния органъ на кръвообръщението; въ партията, за която мълчи нашата конституция, но която, при все това, е сжщността на тази конституция“, пише специалистътъ по съветски държавни въпроси Г. Гуричъ. Колкото по-последователно, колкото по-дълбоко се провежда въ страната социа-

лизацията, толкова по-голѣмо значение придобива комунистическата партия.

Централниятъ комитетъ все повече става единственото законодателно учреждение на Съветската република. Цѣлъ редъ отъ най-важните мѣроприятия отъ последно време, като напр. колективизация на селяните, прикрепването на работниците къмъ производството, мѣрните за подигане производителността на труда и т. н. сж били решени и окончателно предписани отъ централния комитетъ на партията. По такъвъ начинъ комунистическата партия образува нова управляваща класа, която решава съдбините не държавата и народа.

Подъ ръка ни е отчетътъ за 1937 год. на софийското групово браншово търговско сдружение на манифактуристи, галантаристи, обуварски магазини, трикотаажъ и прежди, бродерии, кинкалери, пасмантерия, шапки и каскети, спортни артикули и кожарски стоки.

На стр. 39 е дадено настоятелството на това сдружение. То се състои всичко отъ 11 души, отъ които 6 евреи, 1 чужденецъ и 4 българи.

Отъ коментариите тука нѣма нужда.

На стр. 9—14 сж дадени представителите на сдружението въ по-горните търговски организации, Софийската търговско-индустриална камара, Главната дирекция на статистиката, градското данъчно управление, Столичната община, общинския съдъ, сждитѣ-изпълнители, инспекцията на труда и полицейското комеданство и пр.

Отъ всички тѣзи представители 157 на брой, 94 сж евреи и 63 сж българи.

Тука всѣки може да прави каквито ще коментариите.

За сведение: Отчетътъ е печатанъ въ печатница „Бенбаса“.

— Въ Столичната Община се е случило следното чудо:

Единъ новористигналъ отъ Виена емигрантъ, който не знае думица български, е билъ намѣренъ записанъ въ книгите на общината още при преброяването презъ 1930 година. И сега той има право да бѣде софийски гражданинъ.

Хората си го записали „за всѣки случай“. Това, ако не е престъпление (вносяне невѣрни данни въ официални документи, каквито сж книгата при преброяването), поне е изобретателност!

¹⁾ Сочинения Ленинa т. XVIII ч. 2-ра, стр. 55

²⁾ Сочинения Ленинa т. XVIII ч. 2-а стр. 181, 182

³⁾ Стенографическиятъ отчетъ IX комун създа, стр. 284

дно неизбежно сравнение: Френските вестници напоследък твърде оживено се занимаваха със разположението, което бившият министър-председател г. Пиеръ Фланденъ е провавил към една политика на споразумение съ Германия. Взем йки поводъ отъ нѣкакво писмо, което г. Хитлеръ билъ отправилъ къмъ г. Фланденъ като благодарностъ за неговитѣ усилия да се заизи мира между дветѣ страни, французитѣ не се колебаатъ да нарекатъ г-нъ Фланденъ „предателъ“.

Пиеръ Фланденъ не е пращалъ като емигрантъ чужди пари въ своето бивше отечество за водене на изборна борба противъ самата държава.

Пиеръ Фланденъ не е организиралъ чети, които да извършватъ убийства надъ френски съдии.

Пиеръ Фланденъ не е заплашвалъ, че ще обеси президента на френската република съ червата на последния френски генералъ.

Пиеръ Фланденъ не е билъ предателъ презъ време на войната и агентъ задъ тила на френската армия.

Пиеръ Фланденъ не е издавалъ съ германски пари вестникъ въ Парижъ, нито е писалъ статии въ берлински вестници, въ които да напада законното френско правителство.

Пиеръ Фланденъ, най-после, не е издалъ история на френския народъ на нѣмски езикъ, въ която да изкара френската нация най-вѣроломната и глупава въ Европа.

Нито едно отъ тия нѣща не е направилъ бившиятъ френски министъръ-председателъ. Той само се е изказвалъ въ полза на една реална политика съ мощната съседка на Франция. И въпрѣки това, френското общество го нарече „предателъ“.

Какво да кажемъ ние, българитѣ, за Коста Годоровъ!

Нанстина, различни страни, — различенъ моралъ и . . . различна обществена чувствителностъ!

БОРБА — ПОБЕДА!

Откакъ първата прабългарска орда стъпи на Балкана и до последния день отъ най-новата ил бойна история Българияща е имала една единичка съдба: постоянна, непрекъсната борба.

Борба въ години на миръ или години на бранъ.

Всячко, което българинътъ е извоювалъ въ историята, е получено чрезъ борба, борба мъжка, неравна, горда и упорита.

Всѣкакво друго тълкувание на българската история е или заблуждение, или съзнателно изкривяване на истината за нечестни цели.

Затова и бждещиятъ жребий на Българияцината, единичното условие тя да пребжде е само:

— Борбата до пълна победа!

Българино, бжди винаги готовъ на борба за напредъта на Българияцината!

— Посрѣщането на кралъ Каролъ въ Лондонъ предизвиква оправданъ шумъ. Английскитѣ вестници даватъ обширни сведения, както за целитѣ на това пътуване, така и за особения блѣсъкъ на външната му страна, като по отношение на второто прозира на мѣста дори тънка ирония.

Особено любопитенъ е, обаче, единъ отзивъ на „Таймсъ“, помѣстенъ като специална кореспонденция на в. „Зора“ (бр. 5923).

Полудиктаторската система, казва се въ тоя пасажъ, която кралътъ въвелъ въ управлението на Румъния, отговаряла на вкусоветѣ и способноститѣ на неговитѣ поданици. Не могло да се очаква, щото народи, държаии съ вѣкове подъ управлението на турци, да почватъ да практикуватъ веднага съ умение мъчното изкуство на парламентаризма.

Отзивитѣ на мѣродавния английски вестникъ не сж особено ласкави нито за турското управление въ миналото, нито за балканския парламентаризъмъ изобщо.

Печатница „ПРАВО“, ул. Бачо Киро, 2 — София

Отговорен редакторъ: Стефанъ Поповъ, ул. Евлоги Георгиевъ, 33. София. Пощенска чехова сметка 39-57, София. Годишенъ абонаментъ 60 лева. Ръкописи се приематъ само, когато сж написани съ пишуща машина, на едната страница, съ нормални междуредия и бѣло поле.